

Õiguskantsler

Hr Alo Teder
Jõgeva Vallavolikogu esimees

Teie

nr

Õiguskantsler 30.01.2012 nr 6-4/110285/1200490

Hr Enn Kurg
Jõgeva vallavanem
info@jogevavv.ee

**Korduv märgukiri
Jõgeva valla sotsiaaltoetuste asjas**

Lugupeetud volikogu esimees ja vallavanem

Pöördun taas kord teie poole Jõgeva valla sotsiaaltoetuste asjus.

Teile teadaolevalt saatsin teile märgukirja, milles leidsin, et Jõgeva Vallavolikogu 17.03.2011. a määruse nr 5 „Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord” § 5 lõiked 4 ja 5 on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse § 12 lg 1 esimesest lausest tuleneva üldise võrdsuspõhiõigusega osas, milles asjaomaseid toetusi ei maksta neile isikutele, kes ei õpi Jõgeva maakonna haldusterritooriumi üldharidusliku kooli X-XII klassis tulenevalt objektiivsest põhjusest, nt hariduslikust erivajadusest, mis tingib nende isikute õppimise väljaspool Jõgeva maakonda.

Vastuseks minu märgukirjale teatasite mulle, et Jõgeva vald ei näe põhjust määrust muuta.

Selgitasite, et väljaspool Jõgeva maakonda asuvas põhikoolis õpivad kaheksa haridusliku erivajadusega last. Kirjast tuleneb, et vald tasub hariduslike erivajadustega laste transpordikulud ja toetab abivahendite ostmist.

Mis aga puutub otseselt minu märgukirja teemat, st X-XII klassi õpilastele makstavat toidusoodustust ja töövihikute toetust, siis leidsite, et ”väljaspool Jõgeva maakonda asuvate üldhariduslike koolide X-XII klassides ei ole õppimas Jõgeva valla lapsi, kelle õppimine nimetatud koolides tuleneks objektiivsetest põhjustest, nt hariduslikust erivajadusest”. Lisaks viitasite, et kõnealuse määruse § 5 lõikes 7 on sätestatud puudega inimese toetuse taotlemise võimalus ning muid erijuhte on võimalik lahendada määruse § 6 lg 1 p 4 järgi kuludokumente arvesse võttes (perekonna sissetulekust sõltuvalt kriisiabi osutamise). Niisiis ei õpi teie teada praegu väljaspool Jõgeva maakonda gümnasiste, kelle mujal õppimine oleks tingitud objektiivsest põhjusest.

On tervitatav, et Jõgeva vald ei jäta oma elanikke hätta elus ette tulevatel erakorralistel juhtudel või lapse haridusliku erivajaduse korral. Kahjuks pean tõdema, et olete mõistnud minu märgukirja liiga kitsalt. Selgitan teile seetõttu oma seisukohta lähemalt.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Volikogu määrus on üldakt, mis erinevalt üksikaktist antakse piiritlemata arvu juhtumite kohta. Selle tunnusjooneks on abstraktsus, mis ei käsitle konkreetseid juhtumeid, vaid annab reegleid ja juhiseid konkreetsete olukordade lahendamiseks. Kui määrusest tulenevalt puudub vallal võimalus (kohustus) põhjuse, miks laps õpib väljaspool Jõgeva maakonda asuvas gümnaasiumis, objektiivsust kaaluda, ent objektiivne asjaolu esineb, tekib märgukirjas kirjeldatud põhiseadusvastane olukord.

Objektiivne põhjus, miks laps õpib väljaspool Jõgeva maakonda asuvas gümnaasiumis, ei pruugi sugugi tähendada üksnes hariduslikku erivajadust. Tõin haridusliku erivajaduse näite vaid seetõttu, et see on levinud põhjus oma kodukohast kaugemal asuvas koolis õppimiseks. Pole olemas ammendavat loetelu elus ette tulla võivatest objektiivsetest põhjustest, miks laps peab õppima Jõgeva maakonnast väljaspool. Seepärast tulekski teil määruses näha sellisteks puhkudeks ette võimalus igal üksikul juhul iga põhjust eraldi kaaluda. See tähendab, et kui üks praegu väljaspool Jõgeva maakonda põhikoolis õppivatest hariduslike erivajadustega lastest asub hiljem õppima gümnaasiumis, annaks see teile võimaluse talle toetust määrata.

Lisaks eeltoodule märgin, et määruse § 5 lõigetes 4 ja 5 sätestatud toetuste saamine ei sõltu perekonna sissetulekust, vaid isiku vastavusest või mittevastavusest valla kehtestatud kriteeriumitele. Märgukirjas selgitasin, et üldise võrdsuspõhiõigusega pole kooskõlas, kui isik ei saa toetust seetõttu, et ta ei vasta kehtestatud kriteeriumitele tulenevalt objektiivsest põhjusest. Määrus aga ei võimalda objektiivse põhjuse olemasolul toetust saada ega sätesta ka vallale võimalust (kohustust) mujal õppimise põhjust kaaluda. Seda määruse puudujääki ei saa kõrvaldada tõsiasiaga, et isikul võib olla õigus saada teistsuguse eesmärgiga toetusi mõnel muul alusel. Kõnealused määruse sätted sellest põhiseaduspäraseks ei muutu. Määruse § 5 lõigete 4 ja 5 alusel makstavaid toetusi ja nende maksmise põhiseaduspärasust tuleb seepärast vaadelda eraldi isiku õigusest teistsuguse eesmärgiga toetustele ja abile, sh abist, mida isikule antakse tema puudest tingitud lisakulutuste vähendamise eesmärgil. Loodan, et nõustute minuga, et näiteks puudega isikule abivahendi soetamiseks ette nähtud toetus ei täidaks oma eesmärki, kui puudega isikul tuleks seda kasutada hoopis toidukulude katteks.

Kokkuvõtvalt leian endiselt, et määruse § 5 lg 4 ja 5 on vastuolus põhiseaduse § 12 lg 1 sätestatud üldise võrdsuspõhiõigusega, kui vald ei arvesta toetuste maksmisel põhjustega, miks laps õpib väljaspool maakonda asuvas gümnaasiumis. Minu hinnangul peab määrus põhjuse objektiivsuse kaalumist võimaldama ning juhul, kui vald tunnistab konkreetse põhjuse objektiivseks, võimaldama ka toetuste maksmist.

Loodan, et minu lisaselgitustest oli teile abi mõistmaks määruse kõnealuste sätete põhiseadusvastasuse olemust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder